

Vilniaus daugiakultūre istorija: tautų įvairovė ir miesto kaita XIX-XX a.

Integruota istorijos ir geografijos pamoka Signatarų namuose

Parengė:

Rimvydas Kojis

Aurelija Girdžiūnaitė

TURINYS

- 1. Apie pamoką**
- 2. Pamokos planas**
- 3. Priedai**

Apie pamoką

PAMOKOS PAVADINIMAS: Vilniaus daugiakultūrė istorija: tautų įvairovė ir miesto kaita XIX-XX a

INTEGRUOJAMI DALYKAI: istorija ir geografija. Pamoka Signatarų namuose – teorinių žinių praktinis panaudojimas netradicinėse erdvėse.

AMŽIAUS GRUPĖ: 6 klasė

PAMOKOS TRUKMĖ: 90 min.

UGDOMOS KOMPETENCIJOS:

- **Pažinimo** – atlikdami užduotis mokiniai gilina savo supratimą apie juos supantį pasaulį, Lietuvos istorinę ir geografinę situaciją, remiantis jau turima patirtimi, yra skatinami tyrinėti, ugdomi kritinio mąstymo bei problemų sprendimo gebėjimai. Aktyviose veiklose mokiniai skatinami tinkamai vartoti sąvokas ir vietovardžius, taikyti įgytas geografijos ir istorijos dalykų žinias bei gebėjimus.
- **Pilietiškumo** – ugdomos mokinių vertybinės nuostatos, skatinamas tolerancija ir draugystė, kultūrų dialogas tarp įvairių tautų, religinių bendruomenių. Mokiniai skatinami mąstyti apie tapatybės klausimus, nagrinėti aktyvaus piliečio vaidmens bendruomenėje pavyzdžius, save suvokia kaip demokratinės visuomenės kūrimo subjektą.
- **Komunikavimo** – mokiniai, dirbdami grupėmis, atsirenka, supranta, kuria ir perduoda informaciją, naudodamiesi įvairiomis sąvokomis, terminais, simboliais bei etiškai naudojasi technologinėmis priemonėmis.
- **Kūrybiškumo** – drauge renka informaciją, kelia idėjas ir klausimus. Identifikuoja problemas skirtinguose socialiniuose, kultūriniuose kontekstuose ir kūrybiškai jas sprendžia.
- **Kultūrinė** – mokiniai mokomi apibūdinti skirtingų kultūrų sąsajas ir skirtumus, orientuoti kultūrinėje erdvėje, domėtis kultūros reiškiniais, kultūros kūrėjais, kultūriniais skirtumais ir panašumais, savo tautos, šalies kultūros verte ir tarpusavio ryšiais.

Turiny s ir pasiekimai iš BUP:

Istorija	Geografija
TURINYS	
Susipažįstama su Vilniumi – jo daugiakultūriškumo istorija.	Vietovės planas. Orientuojamasi konkrečios vietovės, miesto plane.
Apibūdinama sostinės sąvoka.	Nagrinėjama sostinės Vilniaus geografinė padėtis bei šio miesto reikšmė Lietuvai.
	Pakartojama Lietuvos ir susipažįstama su Vilniaus tautine sudėtimi.
PASIEKIMAI	
Nurodo 2-3 žymias savo gyvenamosios vietovės ar Lietuvos istorines asmenybes, apibūdina jų veiklą, išskiria 1-2 reikšmingiausius nuveiktus darbus.	Skiria pirminius ir antrinius šaltinius. Patariamasi, naudodamasis pirminiais ir antriniais šaltiniais planuoja ir atlieka nesudėtingą tyrimą apie artimos aplinkos gamtinius ir visuomeninius ypatumus.
Lokalizuoja savo gyvenamosios vietovės, Lietuvos istorijos konkretaus laikotarpio įvykius, kai jie yra iš dalies parodyti žemėlapyje.	Skatinamasi analizuoja nesudėtingą geografinę informaciją, pateiktą tekstuose, žemėlapiuose, lentelėse, grafikuose, nuotraukose, dokumentuose, garso ir kitose skaitmeninėse laikmenose, siekdamasi nustatyti pagrindinius aprašytus ir pavaizduotus daiktų, reiškinių ryšius, sąsajas ir pokyčius.
Suranda istorijos šaltinyje informaciją, kai ji yra tiesiogiai išreikšta, atkuria praeities įvykius, kelia klausimus apie praeitį ir atsako į juos, šią informaciją apibendrina. Palygina nesudėtingus, panašaus turinio ir formos istorijos šaltinius, nurodo, bent vieną jų panašumą ar skirtumą.	Savarankiškai pristato geografinę informaciją žodžiu ir raštu, pasitelkdamasi žemėlapius ir kitą grafinę medžiagą. Remdamasis tyrimų rezultatais daro paprastas apibendrinamąsias išvadas. Nurodo, kokie rezultatai rodo, kad yra atsakyta į probleminį klausimą arba dalinasi idėjomis, kodėl neatsakyta.

PRAKTIKOS IR TIRIAMIEJI DARBAI PRIVALOMI PER MOKSLO METUS

Konsultuodamasis planuoja ir atlieka nesudėtingą tyrimą apie artimos aplinkos istorijos objektus, atminties vietas, asmenybes ir kt., iš dalies remiasi žinomais šaltiniais. Kad atkurtų praeities įvykius, analizuoja ir fragmentiškai apibendrina elementarią istorinę informaciją (pvz., akivaizdžiai pateiktą tekstuose, žemėlapiuose, nuotraukose, dokumentuose ir kt.) iš gerai žinomo istorinio konteksto ir artimos aplinkos

Mokomasi atlikti praktikos darbus (darbas su geografijos atlasu, atstumų matavimas, geografijos rašytinio šaltinio analizė, geografijos vaizdinės iliustracijos nagrinėjimas, vietovės plano sudarymas, klimatogramos sudarymas ir skaitymas, kartoschemos sudarymas, grafinis geografinio kontūro vaizdavimas) ir pateikti jų rezultatus.

PAMOKOS TIKSLAS:

Tyrinėjant Signatarų namų paveldą ir taikant istorijos bei geografijos žinias leisti vaikams kompleksiskai pažvelgti į Vilniaus miestą, analizuoti jo demografinius pokyčius, kas jam buvo būdinga, kai buvo kuriama moderni Lietuvos valstybė. Analizuojama nesudėtinga istorinė ir geografinė informacija, pateikta tekstuose, žemėlapiuose, lentelėse, grafikuose, nuotraukose, dokumentuose, siekiama nustatyti pagrindinius aprašytų ir pavaizduotų daiktų, reiškinių ryšius, sąsajas bei jų pokyčius. Susipažįstama su Vilniaus daugiakultūriškumo istorija, nagrinėjamos tautinės sudėties, tautinės mažumos, sostinės sąvokos.

MOKYMOŠI UŽDAVINYS:

Dirbdami grupėmis ir susipažinę su Signatarų namų erdvėmis, mokiniai gebės nustatyti ir paaiškinti pagrindinius Vilniaus miesto demografinius pokyčius XIX a. pab. ir XX a. bei pažinę jo daugiakultūrę istoriją įvardins

- ne mažiau nei 5 tautines mažumas gyvenusias tuometinėje Lietuvoje ir kiekvienai mažumai būdingus 2 bruožus;
- ne mažiau nei 3 tautines mažumas gyvenusias tuometinėje Lietuvoje ir kiekvienai mažumai būdingus 2 bruožus;

- ne mažiau nei 1 tautinę mažumą gyvenusią tuometinėje Lietuvoje ir kiekvienai mažumai 1 būdingą bruožą.

PAGRINDINĖS SAŲVOKOS:

Inteligentija – žmonės, dirbantys protinį kvalifikuotą darbą ir darantis didelį poveikį visuomenei.

Tautinė sudėtis - tai rodiklis, kuris atskleidžia, kiek kurioje nors šalyje gyvena skirtingų tautybių žmonių.

Tautinė mažuma - tautinė bendrija, dėl vienokių ar kitokių priežasčių atsidūrusios svetimos tautos dominuojamoje valstybėje ir dėl savo negausumo nepajėgiančios įkurti nuosavos valstybės.

Sostinė - valstybės svarbiausias miestas, kuriame dažniausiai reziduoja jos aukščiausioji valdžia. Sostinė dažniausiai įvardijama valstybės konstitucijoje.

Signataras - (lot. signator – liudininkas; prispaudžiantis antspaudą), asmuo, kartu su kitais pasirašantis ypač svarbų valstybinės reikšmės susitarimą ar pareiškimą.

REIKALINGOS PRIEMONĖS:

Pamokos planas, popieriaus lapai, rašiklis, mobilieji įrenginiai, užduočių lapai.

VERTINIMAS IR KRITERIJAI:

Formuojamasis vertinimas - mokytojas stebi mokinių darbą integruotos pamokos metu, teikia grįžtamąjį ryšį, pataria, kaip geriau atlikti užduotis, pakartoja informaciją, kurią mokėsi anksčiau.

Rekomenduojamas kaupiamasis vertinimas, remiantis kriterijais ir taškais už atliktas užduotis:

1 uždutis	Atrinkti reikiami eksponatai ir įsitraukimas į grupės darbą;	1 taškas (grupės nariams)
2 uždutis	Teisingai užpildytas J. Basanavičiaus gyvenimo aprašymas ir įsitraukimas į grupės darbą; Kūrybiškumas ir sklandus pristatymas;	1 taškas 1 taškas
3 uždutis	<u>Įsitraukimas į grupinį darbą:</u> Užduties atlikimas.	1 taškas 1 taškas

Vertinant įsitraukimą į grupės darbą galima naudoti pyrago dalijimo principą. Kai grupė baigia dirbti, jai įteikiamas popieriaus lapas su nubraižytu apskritimu. Grupės nariai turi padalyti „pyragą“ į tokias dalis, kurios vaizdžiai rodytų kiekvieno grupės nario indėlį į grupės darbą.

Vertinimas gali būti atliekamas iškart po užduočių atlikimo arba grįžtant namo autobuse. Tai suteiktų daugiau laiko apžvelgti, kas mokiniams sekėsi dirbant grupėje ir kas ne, ką būtų galima patobulinti. Mokytojo rolė yra labai svarbi, nes jis pamokos metu stebi kiekvieną mokinį, jiems padeda ir galų gale gali suteikti grįžtamąjį ryšį apie mokinių pažangą. Tad galima sukurti atitinkamą veiklos vertinimo „žurnalą“ susirašant vaikų vardus ir pavardes ir atitinkamose lentelės dalyse vertinti mokinių darbą integruotos pamokos metu.

PAMOKOS STRUKTŪRA

Laikas	Užduotis	Priemonės ir metodai
7 min.	<p>ĮŽANGINĖ DALIS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muziejaus edukatorius prisistato, pristato muziejų ir pamokos planą • Mokytojas gali tarti žodį, paaiškinti mokiniams kam ir kodėl atvyko čia, kas jų laukia. 	<p>Priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skaidrės demonstravimui; • lipdukai komandoms pasidalinti. <p>Metodai: aktyvus klausymas</p>
15 min.	<p>I veikla - Jonas Basanavičius ir lietuvių inteligentijos veikla Vilniuje</p>	<p>Priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žemėlapis (padėtas ekspozicijoje) • Ekspонатų lentelė • J. Basanavičiaus CV • rašikliai <p>Metodai: aktyvus klausymas, darbas grupėse, paieška tyrinėjant.</p>
15 min.	<p>II veikla - Draugija nukentėjusiems dėl karo šelpti ir Vilniaus daugiakultūriškumas</p>	<p>Priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tautinės bendrijos. Sudominimo užduotis; • Dėlionė. Tautinės bendrijos; • Rašikliai.

		Metodai: grupinis darbas, istorinių artefaktų paieška muziejaus erdvėje
5 min.	Prabudukas - orientavimasis pagal kompasą.	Priemonės: <ul style="list-style-type: none"> • kompasas Metodai: mokymasis per judesį
7 min.	Apsilankymas Lietuvos Nepriklausomybės Akto pasirašymo kambaryje	
15 min.	III veikla - Istorinio Vilniaus miesto plano analizė <ul style="list-style-type: none"> • užduočių lapuose atlikimas 	Priemonės: <ul style="list-style-type: none"> • Darbas su miesto planu. • Rašikliai Metodai: <ul style="list-style-type: none"> • Šaltinių analizė • Darbas grupėje
10 min.	Apibendrinimas ir refleksija	Priemonės: <ul style="list-style-type: none"> • skaidrės demonstravimui • rašikliai • balti lapeliai Metodai: nebaigti sakiniai, pasiskirstymas erdvėje

6 min.	Atsisveikinimas ir išėjimas į Signatarų namų balkoną.	
Iš viso: 80 min. + 10 min. perėjimai iš vienos erdvės į kitą		

PAMOKOS PLANAS

Muziejaus edukatorius pasirūpina, kad pamoka praeitų sklandžiai, kontroliuoja procesą, supažindina su muziejaus erdvėmis, paruošia ir praveda pamokos plane numatytas veiklas. Mokytojas gali dalyvauti ir įsitraukti į procesą visos pamokos metu. Raudonai pažymėti punktai plane - vieta mokytojo dialogui su savo mokiniais.

Vieta ir laikas	Pamokos eiga	Priemonės ir metodai
	<p>Kaip mus surasti?</p> <p>Signatarų namai, Pilies g. 26.</p> <p>Įeikite į kiemelį, liftu pakilkite į 2 aukštą. Čia Jus pasitinka muziejaus edukatorius. Edukatorius parodo, kur galima palikti viršutinius drabužius ir palyti į salę (Fotoateljė erdvė).</p>	<p>Signatarų namų kasos tel. nr.: (0-669) 44148</p>
<p>Įžanginė dalis</p> <p>Vieta - Fotoateljė salė</p> <p>Trukmė - 5-7 min.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Edukatorius prisistato ir susipažįsta su mokytoju ir mokiniais.• Mokytojas pagal norą pasako porą įžanginių žodžių savo mokiniams. Pasiūlymai, ką mokytojas gali paminėti:<ul style="list-style-type: none">○ apie naują formatą, kad tai integruota istorijos ir geografijos pamoka;○ apie tai, kad ši pamoka buvo sukurta mokytojų ir muziejaus ir kad šią pamoką vesti padės muziejaus edukatorius;○ galima susitarti dėl taisyklių, kad klausime ir mokytojo ir edukatoriaus, esame tik toje erdvėje, kur vyksta užduotis ir pan.	<p>Priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skaidrės demonstravimui;• lipdukai komandoms pasidalinti. <p>Metodai: aktyvus klausymas</p>

- Edukatorius pristato vietą, kurioje esame. Kalbantis su mokiniais ir užduodant jiems klausimus išsiaiškinama, kad esame Signatarų namuose, kurie yra Moderniosios Lietuvos valstybės simbolis. Prisimenama apie tai, kas yra signatarai ir sužinoma, kad 1918 m. Vasario 16 d. jie susirinko ir pasirašė Nepriklausomybės Aktą čia, šiame pastate, pačiame Vilniaus centre.

- Perėjimas prie pamokos temos:

- *Kaip jums atrodo, ar tuo metu, kai buvo skelbiama Lietuvos nepriklausomybė, Vilnius atrodė taip pat kaip dabar?*
- *Koks tuo metu galėjo būti šis miestas?*
- *O kas gali mums papasakoti apie tai, koks buvo Vilnius anksčiau?*

Jei neįvardija, primenama, kad šaltiniai (geografiniai ir istoriniai) yra pirminiai (fotografijos, laiškai, gyventojų surašymo duomenys..) ir antriniai (enciklopedijos, vadovėliai, mokslinės knygos, filmai...).

- **Pristatoma pamokos tema** - „Vilniaus daugiakultūrė istorija: tautų įvairovė ir miesto kaita XIX-XX a.“. Pasakoma, kad pamokos metu stengsimės išsiaiškinti koks Vilnius buvo anksčiau ir kaip jį kūrė Vilniaus gyventojai, kuriuos sudarė skirtingos tautinės ar religinės bendruomenės.
- Edukatorius kviečia mokinius tapti tikrais istorikais ir geografais ir leisti j kelionę po muziejų, siekiant pažinti, koks buvo Vilnius prieš daugiau nei 100 metų.
- Pristatomas trumpas pamokos planas - mokiniai turės atlikti 3 užduotis skirtingose muziejaus erdvėse. Jų metu bus susipažinta su Jono Basanavičiaus ir

	<p>kitų lietuvių veikla Vilniuje, aptartos Vilniuje gyvenusios ir iki šio gyvenančios tautinės bendrijos, o taip pat tyrinėsime istorinius miesto planus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Edukatorius padaro perėjimą prie pirmosios užduoties: <i>Daugelis būsimų signatarų ir kitų lietuvių puoselėjančių vyrų ir moterų persikėlė į Vilnių 10 - 15 metų prieš pasirašant Aktą. Kokią realybę kūrė čia veikiantys lietuviai? Apie tai sužinosime arčiau susipažinę su vienu žymiausių tautinio judėjimo atstovų ir signataru Jonu Basanavičiumi.</i> • Edukatorius padalina klases į komandas, kurios kartu dirbs pirmos užduoties metu. Palydi į kambarį, skirtą Jonui Basanavičiui. 	
<p>I veikla - Jonas Basanavičius ir lietuvių inteligentijos veikla Vilniuje</p>	<p>[Šią pamokos dalį veda muziejaus edukatorius, bet mokytojas gali bet kuriuo metu įsitraukti. Mokytojas padeda padalinti mokinius į grupes ir padeda mokiniams atliekant užduotis].</p> <p>Edukatorius įveda į kontekstą ir paaiškina pirmą užduotį:</p>	<p>Priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žemėlapis (padėtas ekspozicijoje) • Ekspонатų lentelė • J. Basanavičiaus CV

<p>Vieta - Jono Basanavičiaus kambarys</p> <p>Trukmė - 15 min.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Žinome, kad 1905 metais, siekdamas puoselėti lietuviškumą istorinėje Lietuvos sostinėje, Jonas Basanavičius atvyksta į Vilnių. Kaip jis gyvena? Tą galime labai gerai įsivaizduoti, nes į šį muziejaus kambarį yra pervežti baldai ir daiktai, kuriuos Jonas Basanavičius naudojo.</i> • <i>Išlikę daiktai dažnai yra raktas į asmens pažinimą. Nors apie Joną Basanavičių mes ir taip žinome nemažai - [paklausti, ką mes žinome apie Joną Basanavičių?]</i> <ul style="list-style-type: none"> ◦ <i>kad jis veikė, rūpinosi lietuviškų laikraščių spausdinimu [paklausti mokinius apie pirmąjį laikraštį "Aušra"]</i> ◦ <i>tapo vienu iš 20-ties žmonių, kurie 1918 m. vasario 16 d. susirinko šiame pastate ir pasirašė Lietuvos nepriklausomybės Aktą.</i> • <i>Tačiau, daiktai, kurie išliko, gali mums apie tą žmogų papasakoti dar daugiau!</i> • I užduotis (grupėse) - kaip istorikai tyrinėti istorinius šaltinius (Jono Basanavičiaus daiktus ir nuotraukas) ir užpildyti Jono Basanavičiaus CV (edukatorius paprasta kalba ir žaidybiškai paaiškina, kas yra CV). • Kad mokiniams būtų lengviau susiorientuoti kambaryje, iš pradžių paprašyti užpildyti ekspонатų lentelę. Užpildžius lentelę paduoti pildyti J. Basanavičiaus CV. • Edukatorius prašo mokinius pabūti kūrybiškais ir pabandyti atskleisti Jono Basanavičiaus asmenybę dar kaip joks istorikas iki šiol! • Šiai užduočiai atlikti mokiniai turi 7 minutes (edukatorius įjungia laikmatį). Mokiniai padrąsinami prašytis mokytojo ir edukatoriaus pagalbos. <p>Atsižvelgdamas į laiką edukatorius stabdo darbą ir kviečia pristatymui ir apibendrina mokinių įžvalgas.</p> <p>Mokytojas, jeigu mato poreikį, aptaria užduotis ir įgytas žinias su mokiniais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rašykliai <p>Metodai: aktyvus klausymas, darbas grupėse, paieška tyrinėjant.</p>
--	--	---

	<p>Edukatorius padaro perėjimą prie kitos veiklos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Štai tokie žmonės, kaip Jonas Basanavičius, daugiau negu prieš šimtą metų dirbo šiame mieste ir siekė kurti lietuvišką Vilnių - organizavo renginius, spektaklius lietuvių kalba, lietuvių dailininkų parodas ir pan. Tai nebuvo taip lengva. Koks Vilnius tuo metu buvo iš tikrųjų? Kokia buvo realybė? Apie tai kviečiu pakalbėti kitame sustojime. 	
<p>II veikla - Draugija nukentėjusiems dėl karo šelpti ir Vilniaus daugiakultūriškumas</p> <p>Vieta - LDNKŠ raštinė</p> <p>Trukmė - 20 min</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prie įėjimo į raštinę edukatorius papasakoja, į kokį kambarį dabar pakvies užėiti. Pristatomas Pirmojo pasaulinio karo kontekstas, prasta humanitarinė situacija. Pasakojama, kad žmonėms kurie nukentėjo dėl karo, vaikams kurie neteko tėvų ar prarado namus, Jonas Basanavičius ir kiti žmonės, kurie prieš tai rūpinosi lietuvių kalba, nusprendė sukurti organizaciją, kuri padėtų nukentėjusiems dėl karo. Buvo įkurta Draugija nukentėjusiems dėl karo šelpti, į kuriuos ofisus (raštinę) netrukus užeisime. • Mokiniai įleidžiami į salę, juos prašoma atsisėsti tomis pačiomis komandomis prie staliukų. • Edukatorius pristato erdvę ir įveda į Vilniaus daugiakultūriškumo temą: <ul style="list-style-type: none"> ○ Edukatorius parodo, kaip atrodė senieji ofisai - vieta, kur dirbo Lietuvių draugijos nukentėjusiems dėl karo šelpti darbuotojai. Čia galėjo būti vaikai suskirstomi į prieglaudą arba išrašomi talonai maistui. ○ Edukatorius užakcentuoja, kad karo metu Vilniuje veikė ne tik Lietuvių draugija nukentėjusiems dėl karo šelpti - panašias draugijas, kurios padėjo vaikams ir suaugusiems karo metu kūrė ir Vilniuje tuo metu 	<p>Priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tautinės bendrijos. Sudominimo užduotis; • Dėlionė. Tautinės bendrijos; • Rašikliai. <p>Metodai: grupinis darbas, istorinių artefaktų paieška muziejaus erdveje</p>

gyvenantys lenkai, žydai, baltarusiai. Taip pereinama prie Vilniaus daugiakultūriškumo temos.

- XX a. pr. Vilniuje sugyveno įvairiausios tautos, kurios buvo svarbi Vilniaus istorijos dalis. Ši įvairovė suteikė miestui unikalų charakterį ir praturtino jo paveldą. Taip pat, įvairių tautų bendruomenės turėjo skirtingus verslus, amatus ir prekybos ryšius, kas skatino ekonominį miesto augimą.
- Kitaip, negu XX a. pradžioje, šiandien Vilniaus gyventojų daugumą sudaro lietuviai, tačiau iki šiol išliko įvairių čia gyvenančių tautinių mažumų. Paaiškinama tautinių mažumų sąvoka. Pristatoma dabartinė Lietuvos tautinė sudėtis.

Aptarti įvairias tautines mažumas su mokiniais siūlome mokytojui. Mokytojas gali tai padaryti jam patogia forma. Mūsų siūlomas variantas - [sudominimo užduotis](#). Mokytojas garsiai skaito užuominas iš paruošto priedo ir drauge su mokiniais siekia išsiaiškinti kokia tauta turima omenyje.

Užduotis: sudėti dėlionę, atpažinti ir pristatyti tautinę mažumą.

Edukatorius kiekvienai grupei išdalina po dėlionę. Sudėję jas, mokiniai gaus nuotraukas arba daiktus, kurie yra išeksponuoti kambaryje. Užduotis - grupėje aptarti, kokią tautybę atspindi grupės sudėtas paveikslėlis ir pagalvoti, kaip jis gali būti susijęs su Vilniumi?

Mokiniai pristato savo nuotraukas ir daiktus, edukatorius ir mokytojas pakomentuoja ir apibendrina.

<p>Prabudukas</p> <p>Trukmė - 4 min</p>	<p>Prabudukas:</p> <p>Edukatorius vaikams parodo kompasą. Iš matomo kompasas vaikai turi nustatyti, kuri raštinės kambario siena yra šiaurinė ir po to į ją visi atsisukti.</p> <p>Trumpas prabudukas: edukatorius prašo mokinius kelis kartus atsisukti į pietus, po to – į rytus, vakarus, grįžti į šiaurės padėtį.</p> <p>Užduotį galima pajvairinti, pvz. dešine ranką liepti nukreipti į rytus, kairę – į vakarus, pakelti koją šiaurės kryptimi ir pan.</p> <p>Sustoti, kai mokiniai rodys ranka Pasirašymo kambario link. Edukatorius paaiškina, kad toje pusėje, į kurią jie rodo - yra tas pats kambarys, kuriame ir buvo pasirašytas Lietuvos Nepriklausomybės Aktas.</p>	<p>Priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kompasas <p>Metodai: mokymasis per judesį</p>
<p>Apsilankymas Lietuvos Nepriklausomybės Akto pasirašymo kambaryje</p> <p>Vieta - Pasirašymo kambarys</p> <p>Trukmė - 6 min.</p>	<p>Edukatorius trumpai pristato Lietuvos Nepriklausomybės Akto pasirašymo kambarį.</p> <p>Perėjimas: <i>nepamirškime, kad kalbame apie daugiakultūrį Vilnių ir šiame pastate gyveno ir dirbo skirtingų tautybių žmonės (kituose butuose). Mes dabar šį pastatą vadiname Signatarų namais, tačiau kaip jį vadino patys signatarai? Sužinosime, atlikę paskutinę šios dienos užduotį. Keliaukime!</i></p>	

<p>III veikla - Istorinio Vilniaus miesto plano analizė</p> <p>Vieta - Fotoatelje erdvė</p> <p>Trukmė - 10 min</p>	<p>Edukatorius palydi mokinius atgal į fotoatelje erdvę.</p> <p>Edukatorius prašo mokinius susėsti tomis pačiomis grupėmis prie staliukų. Mokiniai atlieka paskutinę užduotį - nagrinėja istorinį Vilniaus miesto gatvių planą ir turi išsiaiškinti, kaip anksčiau buvo vadinami Signatarų namai.</p> <p>Mokytojas ir edukatorius padeda mokiniams atlikti užduotį.</p>	<p>Priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darbas su miesto planu. • Rašikliai <p>Metodai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šaltinių analizė • Darbas grupėje
<p>Apibendrinimas ir refleksija</p> <p>Vieta - Fotoatelje erdvė</p> <p>Trukmė - 10 min</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Edukatorius sveikina atlikus visas užduotis. • Grįžtama prie pamokos uždavinio - jis parodomas ekrane, kiekvieną prašoma įsivertinti, kokią kokią uždavinį jie pasiekė. Leidžiama mokiniams minutėlę pagalvoti. • Pamokos apibendrinimas ir įsivertinimas: mokiniai stoja į dvi eiles, su kuriuo teiginiu sutinka: Vilnius pasikeitė ar Vilnius nepasikeitė. Išklusomi argumentai, kodėl mokinys taip mano. • Edukatorius kartu su mokytoja ir mokiniais prisimena, kas buvo nuveikta pamokos metu. Apibendrinama. • Mokytojas taip pat gali padaryti apibendrinimą arba atlikti bet kurią refleksijos užduotį su mokiniais. • Edukatorius apibendrina: <i>tikiuosi, kad šiandien įgyti istoriniai-geografiniai gebėjimai ir toliau jus lydės jūsų kelyje ir visi mes busime atsakingais piliečiais, gerbiančiais savo praeitį bei vertinančiais skirtingų tautų indėlį į mūsų bendrą gyvenimą. Juk daugiakultūriškumas – tai Vilniaus ir Lietuvos stiprybė,</i> 	<p>Priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skaidrės demonstravimui • rašikliai • balti lapeliai <p>Metodai: nebaigti sakiniai, pasiskirstymas erdvėje</p>

	<p><i>praturtinanti mūsų visų gyvenimą.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 	
<p>Atsisveikinimas ir išėjimas į balkoną</p> <p>Vieta - Signatarų namų balkonas</p> <p>Trukmė - 5 min.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pabaigai, norėdamas padėkoti, edukatorius kviečia aplankyti vietą, iš kurios atsiveria labai gražus vaizdas į miestą, apie kurį šiandien kalbėjome. Ši vieta - dar ir Vasario 16-osios minėjimo simbolinė vieta! Kviečiu užsidėti viršutinius drabužius ir išeiti į Signatarų namų balkonėlį! • Edukatorius palydi iki balkonėlio, padėkoja ir atsisveikina. 	